

Benim Adım Bokböce

**Tanışalım, ben bir bokböceğiyim,
Hayvan dışkıdır en sevdiğim!
Dışkıyı top yaparım,
Yuvarlayıp istediğim yere taşıırım.
Eski Mısırlılar da sevmiş beni,
Yaptığım top, yavrularımın evi!
Dışkı yiyerek çevreyi temiz tutarım,
Ben doğa dostu bir canlıyım!**

Hiç bokböceği gördünüz mü? Görmediyseniz çok şey kaçırmış olabilirsiniz. Simsiyah, sapsarı, kahverengi, gümüş ya da altın gibi çok çeşitli renklerde olan bokböcekleri, gerçekten de görmeye değer canlılar! Bokböcekleri, birkaç milimetreden 15 santimetreye kadar değişen boylarda olabilirler. Bokböceklerinin de tıpkı diğer böcekler gibi bedenleri üç bölümden oluşur ve altı bacakları bulunur. Ayrıca kanatları ve

antenleri de vardır. Peki bir böceğin gerçekten bokböceği olup olmadığını nasıl anlayabiliriz? Çok kolay! Antenleri 3 – 7 bölümlüyse ve uç kısımları yelpazeyi andırıyorsa bilin ki bu, bir bokböceği

Bokböceği, hayvan dışkısını yuvarlayarak birkaç santimetre çapında bir top yapar. Bu dışkı topu onun için hem besin kaynağı hem de yumurtasını koruduğu bir ortamdır. Bu nedenle bokböceğinin hazırladığı dışkı topu onun

geği

için çok değerlidir. Bokböceği, dışkı topunu arka bacaklarıyla geri geri iterek istediği yere taşır. Hem de çok hızlı bir şekilde!

Dünyada o kadar çok sayıda bokböceği türü var ki! Bunların her biri de farklı büyüklük, biçim ve renkte. Bokböceklerinin besin olarak tükettiği hayvan dışkıları da birbirinden farklı. Örneğin bokböceklerinin çoğu, sığır dışkısıyla beslenir. Ancak fil, maymun ve kanguru dışkılarını seven türler de bulunur.

Bokböcekleri arasında dışkı topları için zaman zaman kavga çıkabilir. Çünkü birinin topunu diğeri çalabilir. Bu durumda birbirlerini kovalayarak dışkı topunu geri almaya çalışırlar. Bazı bokböcekleri, hazırladıkları dışkı toplarını toprakta açtıkları tünellere saklayarak "hırsızlardan" korurlar.

Bokböceklerinin ömrü 3-5 yıldır. Bu böcekler, sıcak ve güneşli havaları severler. Bu nedenle Antarktika dışında tüm kıtalarda yaşarlar.

Bokböceklerini daha yakından tanımak isterseniz aşağıdaki adresteki filmi izleyebilirsiniz.

<http://www.youtube.com/watch?v=dpp3JYMNqO8&NR=1>

Ayrıca, dışkı topu toprağa gömüldüğünde birkaç hafta taze kalabilir.

Bokböceklerinin gerçek birer doğa dostu olduğunu söylemeden geçmeyelim. Dışkıyı besin olarak tüketmeleri yalnızca kendi işlerine yaramıyor; aynı zamanda dışkıyı parçaladıklarından içindeki azot gibi yararlı maddelerin tekrar doğaya katılımını da sağlıyorlar. Böylece toprak besin bakımından zenginleşiyor.

Bazı bokböceği türleri, bir dışkı topunu saatte yaklaşık 200 metre hızla ilerletebilirler. Bu hızla yüzlerce metre yol gidebilirler.

Biz her yerdeyiz!

Visual Photos

Ben çok hızlıyım!

Visual Photos

Dişi ve erkek bokböcekleri dışkı topunu taşıırken işbirliği yaparlar.

Eski Mısırlıların kullandığı bokböceğiyle bezenmiş takılardan biri.

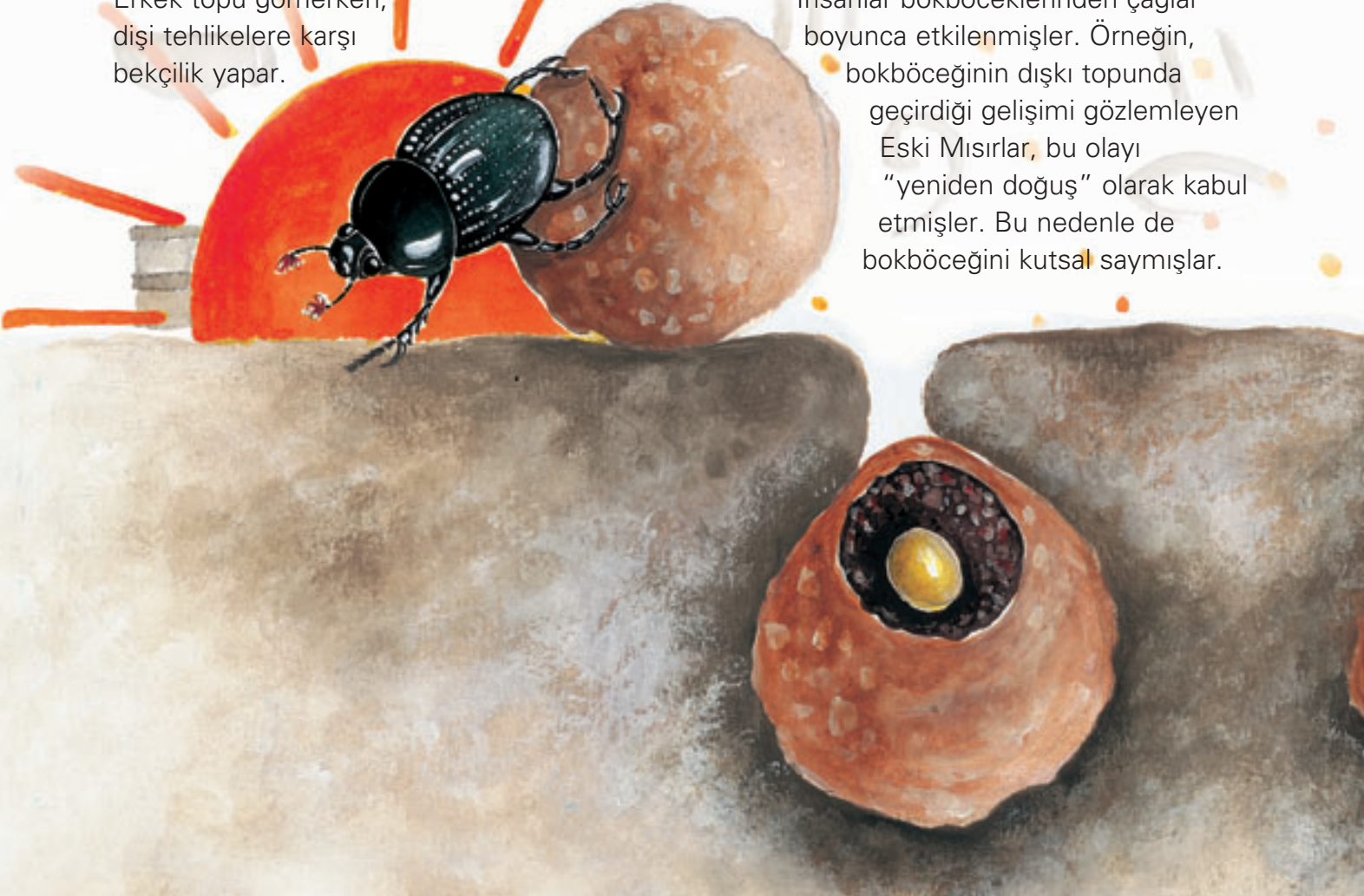

İşbirliğinin için teşekkür ederim!

Dışkı topu, bokböceği yumurtalarının kolayca gelişebileceği ve güvenli içinde olabileceği bir yer! Bokböcekleri, içine yumurtalarını bıraktıkları dışkı topunu çoğunlukla gömerler. Bu işi genellikle dişi ve erkek bokböcekleri birlikte yaparlar. Erkek topu gömerken, dişi tehlikelere karşı bekçilik yapar.

Dışkı topunun içinde bulunan yumurta ilk olarak larvaya dönüşür. Larva dışkıyla beslenerek gelişir ve pupaya dönüşür. Daha sonra da genç bir bokböceğine dönüşerek dışkı topundan çıkar.

İnsanlar bokböceklerinden çağlar boyunca etkilenmişler. Örneğin, bokböceğinin dışkı topunda geçirdiği gelişimi gözlemleyen Eski Mısırlılar, bu olayı "yeniden doğuş" olarak kabul etmişler. Bu nedenle de bokböceğini kutsal saymışlar.

Bokböceğinin dışkıyı neden top yaptığını merak ettiniz mi? Top biçimindeki dışkı hem daha kolay taşınır hem de yumurtaları korumak için uygun bir ortam sağlar.

Çok becerikliyim!

Visual Photos

Bokböceğinin dışkı topunun içindeki dönüşümünü, güneşin her gün yeniden doğup batışına benzetmişler. Güneşin, battıktan sonra toprağın altında, batıdan doğuya doğru ilerlediğini ve tıpkı bir bokböceği gibi bir dönüşüm yaşadığını düşünürlermiş. Güneşi gökyüzünde "yuvarlayan" gücün de "Tanrı Kheper" olduğuna inanırlarmış. Eski Mısırlılar yeniden doğuşun simgesi olarak mumyaların kalplerinin üzerine bokböceği şeklinde nesneler koyarlarmış. O dönemde bokböceği resimleri ve figürleri mücevher, takı gibi birçok süs eşyasında kullanılmış.

Hande Kaynak
Çizimler: Ayşe İnan Alican
Fotoğraflar: Visual Photos

Kaynaklar:
<http://www.insecta-inspecta.com/beetles/scarab/index.html>
Özer, Z., "Yaşamın ve Ölümsüzlüğün Simgesi Bokböcekleri",
Bilim ve Teknik Dergisi, Eylül 1997.
Demirsoy, A. "Yaşamın Temel Kuralları, Omurgasızlar /
Böcekler, Entomoloji, Cilt II / Kısım II", 1997.